

TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 11. uri v danem naslednjem dne ter stane poletno 180 K, polletno 90 K, četrtletno 45 K, mesečno 15 K. Inzerat po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Narodni sekretar: TABOR, MARIBOR, Jarcova ulica št. 4.

Posamezna številka:

1 krono.

PREJEMNIK: Dr. R. PIPUS, Jarcova ulica št. 4, 1. nadstropje. Telefon intern. št. 374. UPRAVA: Dr. R. PIPUS, Jarcova ulica št. 4, pritožila, črna. Telefon št. 374. Številka: 120.

Leto: II.

Maribor, torek 31. maja 1921.

Številka: 120.

Dr. R. PIPUS:

Stanovanjska beda.

»Tabor« je nedavno prinesel članek, katerem je bilo nekaj prav pametnih misli o stanovanjski bedi, ali bolje rečeno o težavah, s katerimi se ima boriti stanovanjski urad v Mariboru. Zlasti je poudarjal, da stanovanjski urad pri najboljši volji ne more ugoditi željam strank, ker ni potrebnih stanovanj na razpolaganje. Njegovo postopanje povzroča vsled tega veliko nevolje na eni strani pri tistih, katerim se stanovanja vzamejo, na drugi strani pa pri tistih, kateri jih ne dobijo. Omenil bi lahko članek še tiste, ki pri tem prepiru največ trpijo, in ki imajo največ povoda za nevoljo, to so lastniki hiš.

Akoprav določajo dotične vladne naredbe, da je treba v sporazumu z lastnikom hiše nakazati stanovanje v njegovi hiši, se za to ne briga nihče. Kar čez noč se v hišo priseli najemnik, a lastnika hiše o tem navadno nihče niti ne obvesti, kaj še-le, da bi ga kdo vprašal za njegove želje. Tudi najemniku se navadno ne zdi potrebno, se javiti pri lastniku hiše, saj lastnik hiše ne toliko pravice nima, kakor hišnik. Vsled tega se le premnogokrat zgodi, da se naselijo v stanovanju najemniki, ki niti po svojem poklicu, niti po svoji izobrazbi, niti po svojem glasu, niti po številu svoje rodbine, niti po svojih moralnih kakovostih ne spadajo v hišo, in ki že zgolj s svojo navzočnostjo zagrenijo življenje vsem ostalim prebivalcem v hiši.

Ker se po običajih stanovanjskega urada za lastnika hiš sploh ni treba brigati, se tudi najemniki za njega ne brigajo čisto nič, in delajo z njegovo hišo, kar se jim ljubi, brez ozira na to, ali uničijo ne samo stanovanje, ampak celo hišo v enem letu, ali pa v 10ih letih, saj to ni najemnikova škoda. Stanovanjski urad se za to ne briga, lastnik hiše pa tudi proti taki zlorabi hiše nima nobene pomoči.

Da lastnik nima iz svoje hiše nobenih dohodkov in da na to tudi ne sme računati, to se razume samo ob sebi. Gorje mu predrznežu, ki bi hotel še na to misliti, da bi mu hiša kaj našla. Zadolžen mora biti, če mu ni treba doplačati ničesar, in če zadostuje to, kar se sedaj imenuje najemnina, za kritje davkov in najnujnejših popravil. O rednem vzdrževanju hiše itak ne more biti govora. Lastniki hiš po večini niso v stanu, kriti stroškov za potrebna popravila. V pravilnem stanju morejo hiše vzdrževati samo tisti lastniki, ki imajo druge vires dohodkov, iz katerih plačujejo stroške vzdrževanja. Ker se toraj dostikrat najnujnejša popravila opuščajo in ker postopajo najemniki skrajno brezobzirno s stanovanjem, je samo ob sebi umevno, da bode število stanovanj vedno manjše. Kmalu bomo imeli po mestu do volj razvalin, v katerih sploh nihče ne bo mogel stanovati. Da pa število prebivalcev vedno raste, dokazuje statistika. Nesoglasje med številom stanovanj in med številom prebivalcev mora toraj postajati vedno bolj občutno.

Ko je bila na Madžarskem na krmlju zloglasna komunistična vlada, je tudi kratkoma zvela lastnikom hiš vsako pravico do njih ter izročila vse pravice najemnikom. A ta vlada je vsaj skrbela za to, da so se iz dohodkov iz hiše morali kriti tudi stroški za popravila. Če se ne motim, je nekaj podobnega v veljavi tudi v Avstriji. Tudi tam morajo najemniki prispevati k stroškom vsakokratnih popravil. Pri nas pa stanovanjski urad razpolaga s hišami, prepusti pa skrb za vzdrževanje popolnoma lastniku, ki v ostalem pri hiši nima govornika ničesar.

Te razmere vzdržuje pri nas ministrstvo ali bolje rečeno poverjenstvo vlade, ki naj skrbi za to, da se nobene mu sloju človeške družbe ne godi kri vica. Vendar je pravica, kakor jo razume vlada v stanovanjskih zadevah, prav čudna. Če bi se po vladnih naredbah šteli revni sloji nasproti imo-

Dr. Milenko Vesnić umrl.

LDU Beograd, 29. maja. Presbitero poroča iz Pariza: G. dr. Milenko Vesnić je umrl. (Dr. Milenko Vesnić je bil znan srbski politik in diplomat. Deloval je dolga leta kot pariški poslanik in užival v francoskih krogih velik ugled. Njegova zunanja politika se je gibala izključno okoli Francije. Lansko leto je bil poverjen z vodstvom jugoslov. ministrskega sveta in je izdelal s svojo vlado ustavni načrt ter poslovnik za konstituantno. Udeležil se je pogajanj v Rapallu. Po volitvah je odstopil in se umaknil na svoje staro mesto. — V Parizu ga je sedaj zadela smrt.)

LDU Beograd, 29. maja. Presbitero poroča iz Pariza: G. Milenko Vesnić je včeraj popoldne ob 4. uri nanaglo ma umrl v klubu »Union«, odkoder so ga takoj prenesli v poslaništvo. Dasi ravno je bil Nj. Visočanstvo regent Aleksander v Parizu v najstrožjem inkognitu, je prišel v poslaništvo in izrazil soprogi Vesnićevi svoje sožalje. Tudi predsednik francoske republike je po šefu predsedstvenega kabineta izrazil svoje sožalje. Ravnotako so prišli v poslaništvo izraziti svoje sožalje ministrski predsednik, šef protokola, italijanski in španski poslanik in mnogo številne ugledne osebnosti. Pogreb bo prejkone v torek, dan pogreba se bo definitivno določil danes sporazumno z ministrstvom za zunanje stvari.

Glasovanje na Solnograškem.

DKU Salzburg, 29. maja. Ljudsko glasovanje za priključitev k Nemčiji je glasom dosedanjih vesti poteklo mirno in dostojno. Oficialna mesta se glasovanja niso udeležila, zato je imelo popolnoma zasebni značaj. Ob 7 uri zvečer je župan Preus na Rezidenčnem trgu objavil rezultat glasovanja iz 85 občin, ki so jih do tiste ure naznanile in sicer: Oddanih je bilo 68.210 glasov, od teh 67.533 za in 677 proti. Mesto Salzburg se je izjavilo z 20.135 glasovi za priključitev in 1225 glasovi proti.

DKU Salzburg 29. maja. Do 11. ure ponoči so došle nadaljne vesti o

Sporazum o notranjem posojilu.

LDU Beograd, 29. maja. Po končanih posvetovanjih s svojimi upravami so se delegati bank, ki vodijo pogajanja s finančnim ministrom radi notranjega državnega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev, vrnili v Beograd. Včeraj so se pogajanja zopet nadaljevala. Na seji je došlo do popolnega sporazuma, po katerem bo vsaka banka sodelovala pri posojilu z zneskom, ki bo odgovarjal višini njenih vlog. Banke iz Hrvatske in Slavonije bodo kot največje deležne pri tem posojilu s 53 odst., iz Slovenije z 20 odst., iz Srbije s 15 odst., iz Bosne z 8 odst., iz Dalmacije z 2.5 odst. in iz Vojvodine z 1.5 odst. Država se obvezuje, da bo plačevala bankam 7 odst. obresti. Državno posojilo se bo, ko bo realizirano, porabilo v prvi vrsti

Položaj v Gornji Sleziји.

DKU London, 29. maja. Po poročilih »Timesa« se položaj v G. Sleziји ni izboljšal, marveč je resnejši, kakor kedaj poprej. Baje vlada posebna mržnja proti Italijanom in Angležem, katere smatrajo kot zaveznike Nemcev. Italijanski častnik se ne sme pokazati tostran poljske črte, da bi ga ne vstavili in šikanirali. Berlinsko novinstvo zatrjuje, da ni verjeti Korfantiyevi izjavi o tem, da hoče napraviti konec vstaji. V več krajih je došlo do novih izgrediv in spopadov. Poslopje železniškega ravnateljstva v Katowicah so dne 23. in 24. t. m. obstreljevali z minami. Tudi so uporniki odpeljali z katoviškega kolodvora 30 vozov za osebnih in tovarni promet. Končno odločitev v gornjeslezijskem vprašanju je pričakovati še-le v nekaj 14 dneh na

LDU Beograd, 29. maja. Presbitero poroča iz Pariza: Ko se je izvedelo za smrt poslanika Milenka Vesnića, je ministrski predsednik Briand takoj brzojavil Pašiću ter mu izrazil iskreno sožalje in žalost radi izgube, ki je zadela kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev s smrtjo njenega eminentnega zastopnika v Parizu, ki si je stekel za vojne velikih zaslug za zavezniško stvar. Tudi g. Fournier je posetil soprog Vesnićevo in ji izrazil svoje sožalje.

LDU Beograd, 29. maja. Truplo v Parizu umrlega poslanika dr. Vesnića se pokoplje na državne stroške v Parizu. Naknadno se bo uredilo vprašanje prevoza v domovino.

LDU Beograd, 29. maja. Ministrski predsednik Nikola Pašić je prejel nastopno brzojavko: Ko doznavam žalostno vest o smrti g. dr. Milenka Vesnića, smatram za svojo dolžnost, da izrazim globoko sožalje in žalost radi izgube, ki je zadela kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev s smrtjo njenega odličnega poslanika v Parizu, ki je storil toliko uslug zaveznikom in svoji državi tekom vojne. V času svoje karijere v Franciji je g. dr. Vesnić znal doseči spoštovanje in prijateljstvo vseh, ki so ga poznali, tako da je njegova smrt vzbudila enodušno in globoko žalost. Podpisan: Briand.

izidu ljudskega glasovanja na Solnograškem. V 119 občinah je bilo oddanih 86.523 glasov, od teh 85.406 za in le 745 proti. 372 glasovnic je bilo neveljavnih. Iz 89 občin še rezultati manjkajo.

DKU Salzburg, 29. maja. Danes po izvedbi plebiscita, ki je izpadel tako siljajno v prilog zadržitve z Nemčijo, je navdušeno obmejno ljudstvo porulo državne mejnike ter tako pokazalo, da med Solnograško in Bavarsko ni več meje.

za zboljšanje prometa, cest in državnih zgradb. Finančno ministrstvo je sprejelo iz inozemstva mnogo drugih ponudb za sklep investicijskega posojila. Zdi se pa, da pogoji, s katerimi so se ta posojila ponujala, niso bili posebno ugodni. Tako bi se bil moral nabaviti ves material v dotičnih državah mnogo dražje, kakor bi se mogel nabaviti na drugih trgih. Razen tega so zahtevale banke in konzorciji, ki so ponujali ta posojila, da bi bili pri delih, ki bi se pričela v naši državi, zaposleni samo njihovi ljudje. O ponudbi nekega angleškega konzorcija so razpravljali danes na seji gospodarsko-finančnega komiteja, vendar pa se tudi ta ponudba iz omenjenih razlogov odklonila.

sestanku vrhovnega sveta v Boulogni. Zastopniki Italije in Anglije v medzavezniški plebiscitni komisiji so predložili veleposlaniški konferenci predlog o delitvi Gornje Sleziје v 3 cone, katere bo zasedla Poljska, Nemčija in zavezniki.

Naši delegati za reparacijsko komisijo.

LDU Beograd, 29. maja. Clani naše reparacijske komisije v Wiesbadnu bodo tekom prihodnjega tedna odpotovali v Wiesbaden. Predsednik komisije, g. Gavrilović, bo jutri posetil ministrskega predsednika Pašića, da dobi potrebne instrukcije za svoje delo.

Podržavljenje vseh privatnih bolnic.

LDU Beograd, 28. maja. Ministrski svet je sklenil, da preidejo v državne roke vse bolnice, ki so last pri- vatnih društev.

tim, bi bilo to vsaj znosno. Ali politika naše vlade dosega na tem polju ravno nasprotno.

Lastnika hiše je že med vojno nedanja avstro-ogrsko vlada začela omejevat v izkoriščevanju svojih lastninskih pravic. Prepovedala mu je vsako povišanje najemnine. Ali ista vlada je storila tudi na tisoče raznih drugih ukrepov, da ostanajo tudi cene drugemu blagu nizke. Če je toraj lastnik hiše po nizkih cene prejemal svoje življenjske potreščine, se ni mogel toliko pritožiti, če so njegovi dohodki iz hiše ostali nizki. Prepoved povišanja najemnine je bila toraj samo posamezna točka v neštevilni vrsti drugih ukrepov enake vrste. Ko se je pa po prevratu ustanovila Jugoslavija in z njo tudi deželna vlada v Ljubljani, je bila njih prva skrb, da so takoj proglasile prosto trgovino, a vzdrževale prepoved povišanja najemnine in omejile hišnega lastnika še tudi s tem, da so mu prepovedale oddajati hišo v najem tistemu najemniku, ki si ga je sam izbral. To kar je bila poprej vsaj v gotovem smislu socialna pravičnost, se je čez noč pretvorilo v največjo krivico. Hiša in prostori v hiši so ravno tako blago na vsakdanjem trgu, kakor živila, oblička ali pa delavčeva telesna moč. Lastnik hiše, ki je poprej plačeval moko po 2—3 K za kg, mora sedaj plačati po 5—8 krat toliko, a ne sme svojega blaga prodajati po enaki ceni, to je, ne sme cene za rabo svoje hiše v enaki meri povišati. Ista vlada, ki je neizmerno voliko storila za to, da se je življenje vsakega posameznika podražilo, ki je razne pristojbine povišala na 20kratni znesek, ista vlada zahteva, naj se lastnik hiše še vedno zadovoljuje z zneskom, kakor ga je za rabo svoje hiše dobival leta 1914, ko je za dopisnico plačal 5 vinarjev, za navadno pismo 10 vinarjev, dočim plačuje danes za dopisnico 100 vinarjev in za navadno pismo 200 vinarjev.

Dostikrat si skuša to postopanje vlada upravičevati s tem, da so lastniki hiše bogatini ali celo vojni dobičkarji itd., ki naj iz svojega prispevajo za reves. To je seveda obrabljena fraza, ki je tako malo upravičena, kakor malokatera fraza v vsakdanjih gospodarskih in političnih bojih. Vojni dobičkar je danes vsak, ki stanuje v tuji hiši, ker mu je vojna prinesla takorekoč brezplačno stanovanje. Ni pa vojni dobičkar noben lastnik hiše kot tak, kajti noben lastnik hiše kot tak ni pridobil vsled vojne ničesar, on je le izgubil. Toraj s frazo o vojnih dobičkarjih se postopanje vlade ne da upravičiti. To postopanje pa se tudi s pozivljanjem na bogastvo hišnih lastnikov ne da utemeljiti. Ni dvoma, da so med hišnimi lastniki tudi imovite osebe, bodisi da imajo svoje premoženje naloženo v hišah, ali v drugih predmetih. Ali tudi med hišnimi lastniki so bogatini primeroma redki. Treba je le iti po mestu od hiše do hiše in povprašati, kdo je lastnik dotične hiše in kako je on prišel do te hiše. Našli bomo, da so to po večini nekdanji obrtniki in mali trgovci, deloma tudi uradniki, ki so sami s celo svojo rodbino celo življenje si odtrgali od ust in shranjevali vinar za vinarjem, da so končno dosegli svoj cilj in si z veliko težavo pridobili malo hišico. V to hišico so vložili celo svoje premoženje, nadejaje se, da jim bode hiša prinesla toliko, da bodo za silo preskrbljeni za starost. Ti reveži, katerih celo premoženje obstoji v taki hiši, pa so danes oropani popolnoma uspeha celega svojega trudapolnega življenja. Na drugi strani pa je veliko število ljudi, ki nimajo hiš, ki so pa razmeroma zelo bogati, ljudi, ki imajo na leto po več stotisoč dohodkov in ki porabijo za se in za svojo rodbino v enem samem letu 10krat in večkrat toliko, kakor je vredna reveževa hiša, v kateri stanujejo takorekoč brezplačno. Kako pride revež do tega, da se mora odreči vsem dohodkom samo za to, da v njegovi hiši takorekoč brezplačno stanuje pravi vojni dobičkar, ali sploh bogatin, ki potroši milijone v enem le-

Ali se imenuje to socijalna pravica?

Pred vojno je praviloma vsak človek ali vsaj vsak rodbinski glavar porabil približno 15—20 odst. svojih dohodkov za svoje stanovanje in za stanovanje svoje rodbine. Zakaj bi to ne smelo biti tudi danes enako? Ali bi se delavcu, uradniku, trgovcu ali drugemu podjetniku godila krivica, ako bi on danes 15—20 odst. svojih dohodkov, plačal za stanovanje? Za stanovanje, obstoječe iz 3 sob in kuhinje se je pred vojno v Mariboru plačevalo približno K 60.—, to je, lastnik hiše je za tako stanovanje na mesec prejel 30 kg masti, ali 180 kg bele moke. Danes pa se naj lastnik hiše za isto stanovanje zadovolji tudi s K 60.—, ali pa, če je stvar za njega ugodna, s 100 K na mesec, to raj z enim do dveh kg masti ali pa 3 do 6 kg bele moke. Kaj je lastnik hiše zakrivil, da ga država na ta način odira? Neizmerno je število tistih, katerim danes nobeno vino, sploh nobena pijača in nobena zabava ni predraga. Ti ljudje potrošijo v enem dnevu več za alkohol in za veselice, kakor plačajo za cel mesec za svoje stanovanje in za stanovanje svoje rodbine. Ali bi se tem ljudem godila posebna krivica, ko bi malo manj pijačevali in veseljačili, pa za to pustili živeti tudi revnega lastnika hiše?

Vladno postopanje pa tudi prav čisto nič ne ščiti v resnici revnega najemnika. Sicer je vlada izdala prepoved, da se prostori, namenjeni za stanovanje, ne smejo prenamenjati in tudi ne porabiti za druge namene. A kakor vemo, si vedo ljudje, ki imajo res dovolj premoženja, tudi temu nasproti prav dobro pomagati, dočim ostane revež tudi tukaj revež. Koliko krasnih stanovanj so v Mariboru v zadnjih 2 letih samo banke predručile v svoje uradne prostore. Kako luksurijsno urejeni in prostorni so ti prostori, dočim reveži še vedno stanujejo po 5 do 10 oseb v eni sobi ali pa tudi v enem vagonu. Če se danes za Maribor prijavijo 10 bank, bodo te banke v najkrajšem času tudi v tujih hišah imele najkrajše in udobne prostore, dočim bodo reveži, ki že čakajo mesece in mesece na stanovanje, še ostali brez stanovanja in životarili v vagonih.

Vladno postopanje pa tudi nikdar ne more privedi do izhoda iz te bede, ampak to bedo le od dne do dne poostrejuje. Dokler lastnik hiše ne bo gospodar v svoji hiši in iz svoje hiše ne bo imel primernih dohodkov, ki bi približno odgovarjali običajnim obrestim naložene glavnice, toliko časa ni misliti na to, da bi kdo stavil hiše za stanovanja. V tem oziru bode vsaka vladna obljuba in grožnja ostala brez uspeha. Število stanovanj se toraj ne bo pomnožilo, par pa vedno bolj krčilo. Število prebivalcev v mestu pa raste neprestano in raste vsled napačne vladne politike. Število mestnega prebivalstva raste ne vsled tega, ker je po mestnih primeroma več porodov kakor smrti slučajev, ampak zaradi doseževanja prebivalstva z dežele v mesta. Nekdaj je primeroma visoka najemnina v mestih odvrčala ljudi od doseljevanja v mesta. Danes je ravno nasprotno. Stanovanja v mestu so danes tako

rekoč brezplačna in to je med mnogimi drugimi tudi en razlog, zakaj sili prebivalstvo v mesta.

Ko bi se najemnina spravila vsaj približno v sklad s cenami drugih življenjskih potrebščin, bi na ta način tudi vlada dobila ogromne nove dohodke na najemniki. Iz teh dohodkov bi država lahko stavila nova poslopja za stanovanja, ali pa sicer podpirala svoje uradnike in upokojence in druge res potrebne sloje prebivalstva s stanovanjskimi dokladami in še bi ji ostal lep dobiček od povišane najmarine, katero bi plačevali v prvi vrsti tisti, ki ne morejo navesti nobenega razloga za to, zakaj bi se od njih za njih stanovanja ne smela zahtevati najemnina, ki približno odgovarja cenam ostalih življenjskih potrebščin.

Notranja in zunanja politika.

*** Naša meja ob Rabi in Nemci.**

Ze delj časa stavijo obmejni Nemci zahtevo, da naj se del našega ozemlja v Prekmurju in sicer oni severno Radgone v smeri proti Monoštru (St. Gotthardu) priključi Avstriji. Pas, ki leži ob avstrijski meji in ki ga reklamirajo zase, je kakih 15 km dolg in do 5 km širok ter šteje približno 7000 prebivalcev. Zadnja „Deutsche Grenzschutz“ prinaša naš članek „O razmejitvi v Prekmurju“ in izraža ponovno svojo zahtevo, da naj se pri končni razmejitvi forsira vprašanje priključitve tega ozemlja Avstriji. Nemci so — kakor povsod — iznajdljivi v iskanju nemštva tam, kjer ga ni. Da dokaže, koliko so Nemci upravičeni do reklamiranega prekmurskega ozemlja, navaja „D. Grenzschutz“ statistične podatke iz treh vasi, kjer je nemška večina in sicer v takem smislu, da izgleda, kakor da bi bilo tudi drugod podobno razmerje. Res pa je, da dotične tri vasi, ki leže tik ob avstrijski meji, izkazujejo nemško večino, vse ostalo ozemlje pa je z malimi izjemami popolnoma slovensko. Na tem primeru smo hoteli pokazati, kako Nemci še vedno segajo po naši zemlji in se poslužijo vsakega sredstva, samo da nas slabe na mejah. Seveda je izključeno, da bi Avstrijci dobili kakšen kosček slovenskega Prekmurja. Nobena komisija, ki še pride kedaj na mejo, ne bo širila Velike Nemčije, dočim je Avstrijo izdalo in jo še izdaja lastno prebivalstvo. Cloveka, ki bi cedil slino po državi, ki ne more obstojati, tudi med Prekmurci ni.

*** Nobene revizije na mejah z Madžarsko.** Prošli teden se je v francoski zbornici nadaljevala debata o trianonski mirovni pogodbi. Referent Guer-

nier je naglašal, da svoječasne Millerandove obljube Madžarom nikakor ni razumeti v smislu, kakor si to razlagajo Madžari. Vsak del madžarske meje je bil natančno proučen in bi morebitna revizija pomenila večjo krivico, kakor bi utegnila nastati vsled sedanje razmejitve. Ker pa Avstrija hoče razveljaviti senžermensko mirovno pogodbo, bo treba njene meje nasproti Madžarski popraviti. Drugod so korekture, izvzameši lokalne malenkosti, izključene.

Zanimivosti.

Zrtve ljubezni. Sreča in nesreča vse je ljubezen, samo da je česče nesreča kakor pa sreča, posebno ako se porodi med ljudmi, med katerimi bi se ne smela. Kaj lahko nastane iz take ljubezni, nam najlepše dokazuje žalostna tragedija, ki se je dogodila te dni v Münchenu v Nemčiji. V Münchenu je živel mirno in tiho življenje ugledni in priznani dobri zdravnik dr. Hanne-mann, poročen z istotako dobro in skrbno ženo, ki mu je porodila tudi dvoje krepkih in zdravih otrok. Morda bi bilo poteklo vse življenje tej družini v miru in v sreči, da ni slučaj zanesel vanjo odgojiteljico Lilly Steeves, ki se je zaljubila v svojega gospodarja ter poizkusila vsa sredstva ženske umetnosti, da si ga osvoji. Njen načrt se sprva ni obnašal, polagoma pa so se njene mreže vedno bolj ovijale zdravnik in končno je tudi on poklonil vzgojiteljici vso svojo ljubezen. Žena sprva niti slutila ni morevne nevestobe, ko pa je postajal napram njej vedno bolj hladen in končno čisto celo surov, je pričela sumiti in nazadnje tudi dobila dokaze. Tedaj se je pričel v poprej tako mirni hiši pravi pekel. Prevarana žena je hotela spraviti vzgojiteljico iz hiše, toda ta ni hotela iti in moč se je končno postavil v bran proti vzgojiteljici, ampak proti ženi. Pekel se je nadaljeval, ker nobeden ni hotel popustiti in tako privedel do žalostne tragedije. Vzgojiteljica je v prepričanju umorila zdravnikovo soprogo, se je pa po tem činu skesala ter izvršila samomor, dočim so poprej uglednega in spoštovanega soproga dr. Hanne-manna prišli in vtaknili v zapor kot sokrvice umora njegove soproge.

Dnevna kronika.

— **Političen klub JDS ima v torek, 31. maja, svoj sestanek v klubskem lokal.**

— **Proč z vsem, kar pači slovenski Maribor.** Naše mesto je še vedno polno nam sovražnih elementov, Nemcev in nemčurjev, za to je naša dolžnost, da vsak slučaj narodne brezbriznosti ozi-gosamo. Evo par slučajev: V slovensko trafiko pride slovenski upokojenec in govori — nemško. Zakaj? Ker ima za ženo hudo in zagrizeno Nemko. Pa takih gospodov Slovencev, ki radi nemškarijo, je še veliko. Isto je z imeni, katere popraviti bi bil že skrajni čas. Tako se nahaja na naši vinar-ski šoli neki strokovni učitelj, ki piše svoje lepo slovensko ime še vedno po

nemško spakedrano. Nikakor se ne more ločiti od »W« in »g«. Neki nižji n-službenec iste šole misli da je velik junak, če po ulicah vedno le nemško govori. Najbolj žalostno pa je to, da se je nedavno nek tukajšnji Slovenec podal po svojo nevesto v Wiener Neustadt, kakor da ne bi bilo v Jugoslaviji dovolj lepih, olikanih, pridnih in tudi bogatih deklet. Skrajni čas je, da se prenehajo poroke Slovencev z Nemkami ne giede samo na narodnost, ampak tudi na življensko neskladnost in neštete neprilike, ki se porajajo v takih zakonih.

— **Nov dokaz o nujni potrebi kancelarpara.** V petek so napovedali v stolnici za nedeljo predavanje nekega misijonarja o svobodomiselnosti ter povabili k temu predavanju osobito Sokole itd. Ker je izgledalo, da bo to čisto navaden klerikalen shod in ne cerkvena prireditev, se je nekaj staršev šolske mladine podalo k mestnemu župniku s prošnjo, naj bi se to predavanje opustilo. Župnik pa je posredovalec zagotovil, da bo predavanje strogo versko ni ne politično. V nedeljo ob 19. uri je bila stolnica polna do zadnjega kotička najrazličnejših ljudi. Na leco je stopil neki misijonar ter na doslej še nepoznan način in z najbolj prostaškimi izrazi napadal Sokole, čitajoč citate iz brošure „Ajmo mi Sokoli“, demokrate itd. ter jih prokel kot brezverce. Le s trudom se je dalo doseči, da ni prišlo do izgrede razjarjene množice. Ker se je uvedla s druge strani že potrebna akcija, o stvari ne pišemo dalje, čeprav smo prejeli nešteto tozadevnih poročil.

— **Premalo narodnega čuta.** Prejeli smo: Okrasite hiše in okna z zastavami ob slavnostnih dneh! Z veseljem se opaja, da visi ob takih prilikah vedno več zastav v našem mestu; vendar pa še veliko premalo. Pustimo nemčurje, ki se še sedaj ne morejo prilagoditi misli, da živijo v naši državi, pač pa si zapomnimo, kdo okraši hiše, izložebe in okna od trgovcev in obrtnikov, kateri se sicer nikdar ne branijo naših denarjev. Zato bodi naše geslo „podpirajmo one trgovce in obrtnike, ki se zavedajo, da so v Jugoslaviji.“ Ob priliki čeških gostov „Hlahola“ sem vprašal nekega Nemca, oziroma nemčurja, trgovca, zakaj nima zastave. Odvrnil mi je, da jih še Slovenci nimajo. „Glejte“, je rekel, „ta dvonadstropna hiša nasproti je last posestnika, ki živi na Dunaju, a stranke so vse slovenske, pa ni niti v enem oknu zastave. Preje pri nas (Nemcih) smo ob takih prilikah okrasili okna; vsaka stranka je to storila zase; zakaj pa Slovenci tega ne store? Potem naj komaj zahtevajo isto od nas.“ Tak odgovor mi je dal. Priznati mu moram, da je imel nekoliko prav, saj se je vendar izkazalo, koliko je Slovencev tu, samo malo več narodnega čuta, več zavednosti bi bilo treba. Pokažimo ob vsaki priliki tujcem in tukajšnjim nemčurjem, da je tu naša zemlja, naša država in da prebivajo tu Jugoslovenci.

S. SKAN:

Zanimivosti iz ženskega življenja.

Predzgodovina tih vrstic je kratka: vrtna veselica, okoli pognjene mize, večja družba, razposajena. Prazne steklenice Pekrečana so pričale o dobri volji in veseli razpoloženosti. Govor je prešel na žensko (kakor vedno!) in prisilili so me, da sem podal deloma svoje, deloma tuje podatke iz velezanimivega ženskega življenja. Več ali manj slavni dovpti so krožili okoli mize; moški so mi pritrdjevali, ženske pa kakor vedno tudi tu glasno protestirale. Evo vam torej kratek izvleček tega pogovora, ki bo marsikoga zanimal, dasi ga je morda že sam izkusil, oziroma že vedel.

O ženski lepoti.

Ženska je popolna za dobo tridesetih oz. petintridesetih let, od časa prvotno do odevit, torej le za dobo plodnosti. V tej dobi se ona mnogo razlikuje od moškega in je daleč za njim. — Doba zrelosti pričanja pri ženski prej nego pri moškemu, a slednja traja dalje, še tedaj, ko je ona že odevala. V času, ko pričanja odevitati, se pojavijo masne tkanine, ki pričenjajo izpolnjevanje vse votline, izednajo vse neenakomernosti, prevlečejo lice in ves zunanji podkožni del organizma z mastnimi snovmi in koža se prične gubati,

V resnici žalostna slika nekdanje krasote! Lice se razširi, brada se v mnogih slučajih podvoji, usta se raztegnejo in izgube oblike, ki je bila v mladosti največji čar in največja lepota ženske. Koža na licu se prične gubati, posebno okoli očesnih kotičkov, tako, da si lahko večkrat to lice predstavljamo kakor kako zemljepisno karto. Lasje, najkrajše ženski nakit, izpadajo in se redčijo, žile na nogah zateko, Lice pordeči, kakor bi se sramovalo zla, ki je zadelo gospodarico. Grudi ovenejo in tudi na drugih delih telesa se prične pojavljati znaki razpadanja. Zahvaliti se imamo le šiviljam, steznikom, ortopediji in drugim izumom, da obvaruje žensko v tem času razpada, da je ne primerjamo stari razvalini.

Ženska je v tej žalostni dobi mnogo bolj nespretna kakor moški, ki se stara kasneje in počasneje. V višjih krogih kulturnih narodov ima žena še možnost, biti lepa tudi v starosti. Ona ohrani lepo glavo, če tudi je izgubila vse ostale telesne krasote. Pri siromašnih ljudeh, posebno pri divjih in nekulturnih narodih je stara žena strašilo, s katerim se straši neubogljivo deo.

V južni Afriki je dvajsetletna zamorka že stara in v zgornjem Egiptu izgleda šestnajstletna devojka kakor šestdesetletna Angležinja. V tem se jasno kaže beda moderne civilizacije.

Starost ni bolezen in ne pogrešek. Žena v starosti ne more biti moškemu

nič manj draga kakor v času medenih tednov. Postati mora sestra in prijateljica. V dobrih rodbinah se staro ženo ne smatra za razvalino, marveč za hram, v katerega se zateko vsi po svet in uteho. Dvorsena higijena pa bo vzdržala njeno telo še dalje lepo, nego ji je nemila priroda prisodila.

Danes išče vsak lepo ženo. Lepa mora biti in če mogoče dolgo lepa. Potem se ne smemo čuditi, da slišimo tupa-tam iz ženskih ust besede: »Raje umrem, nego da se postaram!« Te besede so iskrene in strašne. One nam odkrivajo vso bedo in gorje, ki jo občuti ženska, razkriva nam dan za dnem na licu nove borbe in sive lase na glavi.

Divjakom je starka predmet kletve in zasmehovanja. Kanibali pojedjo stare žene, samo da se jih rešijo. Mi »kul-tivirani in civilizirani ljudje« jih nazivamo le »z laskavim imenom« stare coprnice, škafleje itd. Nemci imajo prislovico: »Na stari hiši in stari ženi je treba vedno kaj popraviti.« Litavci so bolj grobi. Oni pravijo: »Staro ženo ne zmelješ tudi pod najtežjim mlin-skim kamnom.« Drugi se zopet glasi: »Stara žena ima sedem teles in sedem duš.« Nemci imajo edino prislovico v korist staram, ki se glasi: »Stara mati je ograja okoli hiše.«

S temi vrsticami sem na kratko pokazal ženo v dobi staranja. Iz tega pa nikakor ne sledi, da ni na svetu lepih starih žena. Higijena nas bo dovedla,

tako daleč, da bo žena tudi v starosti lepa in ne več breme za moža. To nam dokazujejo Angležinke in Američanke, kjer imajo stare gospe boljše rodbine svežo, nežno svileno kožo, rožnata lica in krasne bujne, dasi sive oz. bele lase. Pri tem bi spominjal na neko Parižanko Ninon de l'Enclos, ki je bila do smrti izredno lepa. Umrla je v dobi devetdesetih let in v petinsedemdeset letu se je vanjo zaljubil neki mladnik, ki je bil, kakor se je pozneje dognalo, njen lastni sin. Ko je to zaznal, je se-gla njegova roka po strupu. Mladi abé Godoy se je vanjo zaljubil, ko ji je bilo že petinsedemdeset let. Kakor vidite, krasen dokaz mojih trditev.

Kakor kaže, ne bo starka bodočn-sti več »strašilo« ali »škaflija«, marveč bitje, ki ga bomo spoštovali in ljubili. Naši potomci pa ne smejo iskati v ženi samo ženo, marveč družico, ki jih bo verno spremljala skozi življensko boje in neprijetnosti.

Dokler bodo moški videli v ženski le bitje naslade, dotlej je povsem n-ravno, da izgubi ona vso vrednost, čim ovne njena telesna lepota. V vsaki ženi najdemo troje bistvenih lastnosti: Ženo s sream, s telesom in z mislijo. S telesom toliko časa, d a je sposobna za ljubezen, s sream in z mislijo celo živ-ljenje. Zadnji dve lastnosti se pa dade razumeti le tam, kjer je žena možu enakopravna.

(Konec prihi)

— Zupanske volitve in lažnjiva „Straža“. Petkova „Straža“ piše, da sta SLS župana v občinah Sp. Jakobski Dol Matija Peklar in Zg. Jakobski Dol Ivan Trojner. Oboje je laž. Matija Peklar ne pripada nobeni stranki in je to že ponovno izjavil, podpira vse in pri volitvah v konstituantno ga je „Straža“ celo napadla, ker je podpiral samostojneže. Ivan Trojner pa je odločen naprednjak, v njegovem odboru sploh ni klerikalcev in so samostojneži celo z možnarji streljali, ko so zvedeli, da so klerikalci pogoreli. Nadalje našteva „Straža“ kot SLS gore, svetovalce v Sp. Jakobskem Dolu in si je tudi tu prisvojila izrazite antiklerikalce, kot je n. pr. svetovalec Santl.

— Užaljen klerikalec. Kakor znano je bil v Slovenski Bistrici izvoljen za župana demokratski kandidat, za podžupana pa klerikalec Gril. To pa je Grila tako užalilo, da se je zahvalil tudi za čast podžupana ter odstopil. Na njegovo mesto je bil sedaj izvoljen demokrat Ivan Gumze.

— Prireditev ruskih beguncev v Slov. Bistrici. Tukajšnji „Citelnici“ se je pred kratkim posrečilo pridobiti krožek ruskih beguncev v Strnišču za kulturno prireditev v prostorih „Hranilnice“ s sledečim sporedom: šaloigra „Zenitba“, petje mešanega zbora, ženski duet in kozaški plesi. Dasi povabljeni — žal — niso mogli nastopiti polnoštevilno, je vendar prireditev uspela nad vse pričakovanje, tako da bo gotovo ostala slehernemu v hvaležnem spominu.

Gogolovo „Zenitba“ interpretirali so ruski umetniki s tako vzorno doslednostjo v karakteristiki vseh ulog, s tako sigurno in naravno spretnostjo, da so gledalci sledili z napeto pozornostjo vsiljubi temu, da se je podala v ruskem besedilu, ter z burnim odobravanjem dajali izraza svojemu presenečenju. Viharno priznanje pa so si stekli ruski gostje s pevskim nastopom, ki je dosegel višek popolnosti v zborovem petju. Tu so se pokazali mojstre, ki sijajno razpolagajo z bogatim zakladom svoje glasbene in pevske nadarjenosti v poglabljanju in izražanju čustev, preciznem izvajanju, dovršeni organizaciji pevskega teta, ter so v tem oziru deleko prekosili vse nadeje. Peli so, kakor iz ene duše v dušo poslušalcem, ki so kar strmeli prevzeti od očarljivega blagoglasja. Kajpada je sledil vsaki točki orkan navdušenih živijo-klicev ruskim pevcem in ruski pesmi. Kot zadnja najoriginalnejša točka so sledili kozaški in kavkasi plesi, ki so po svoji pestri in bujni slikovitosti izraz globoke sentimentalnosti, prehajajoče stopnjama v kipeče razpoloženje, drveč seboj gledalca v šumni vrtinec strasti in življenja. Plesi so bili izvajani s tisto naravno lahkoto, živahnostjo in ubranostjo, ki vzdržuje do konca čar pristnosti, ki učinkuje elementarno ter zapuša nepozabne utise. S plesi je bil program — žal prekmalu — završen. Tukajšnji družabni krogi so priredili nato prijateljski sestanek ruskim bratom v hotelu Beograd, da jim izrečejo zahvalo, ter jim zatrdijo svoje iskrene simpatije. Bil je lep družaben večer, ki bo ostal slehernemu v najlepšem spominu. Od čistega dobička te predstave darovali so ruski prireditelji 300 K Jugosl. Matici.

— Odsek za določevanje cen v Mariboru je v svoji seji z dne 27. t. m. sklenil: Z ozirom na zvišanje cen pri živi vagi volov se določi cena volovskega mesa za kilogram prednjega dela 28 K, zadnjega dela 30 K. Cena mesa bikov, krav in telic ostanejo dosedanje (24 K za kilogram). Ceno za svinjsko salo se določi 44 K za kilogram. Pri teletini se sme za izločeno meso (brez kosti) priračunati k že določeni ceni (23 K, oziroma 25 K) še 20% ni izločeno, to se pravi, da vsebuje kosti, se ne sme dati zvaven nikake privage kosti in se mora prodajati po določenih cenah 23 K oziroma 25 K za kilogram.

— Dečji dan. V smislu naredbe ministrstva za socialno politiko v Beogradu prirede vsa društva po vsej državi, ki se bavijo z zaščito dece in mladine, 5. junija „dečji dan“. Na ta dan naj bi vsa društva, ki streme za visokim ciljem zaščite naše dece in mladine, priredila svečane shode in predavanja, ta dan naj bi spomnil tudi vse one na njihovo dolžnost, ki dosedaj še niso stopili v vrsto podpornikov in zaščitnikov naših otrok in sirot, ki trpe v bedi, povzročeni po grozotah svetovne vojne. Poverjeništvu za socialno skrb se obrača na vse družabne sloje, da se udeležijo teh prireditev ter moralno in materijalno pripomorejo k dobremu uspehu. Dolžnost onih, ki žive v udobnih razmerah, v razmerah, ki so ustvarjene z delom vseh, je, da pomagajo omiliti bedo zapuščenih sirot, da omogočijo njihovo dobro odgojo, da jim z darežljivo roko vsaj deloma nadomestijo pokopane očete, da jih privedemo v človeško družbo kot polnovredne in koristne sodelavce na novi zgradbi naše bodočnosti. Na „dečji dan“, nabrane prispevke razdeli prirejajoče društvo po svojem najboljšem preudarku v prej omenjene svrhe, in ker ni kraja brez pomoči vredne in potrebne siročadi, naj bi tudi ne bilo kraja, kjer se ne bi 5. junija plemeniti ljudje zbrali v plemenitem delu, da olajšajo bedo najbednejših.

— Prometno obvestilo. Z dnem 1. junija je dovoljena uporaba personalnih vlakov za vožnje iz Maribora gl. kol. na Tezno in obratno delavcem, šolarjem in drugim civilnim osebam. Prevoz psov, prtljage in ekspresne robe pa ni dovoljen.

— Prepoved krošnjarenja. Ministrstvo za trgovino in industrijo je prepovedalo v področju oblasti Banata, Bačke in Baranje vsako krošnjarenje.

— Darilo. Za Jagoslovensko Matico je daroval kap. Albin Mlaker 200 K.

— Gasilno društvo v Račjem praznuje dne 12. junija 35letnico svojega obstanka. Pri tej priliki ima mariborska gasilna župa v Račjem svoj prvi redni občni zbor ter z njim v zvezi velika slavnost z vrtno veselico. Sosedna društva se prosijo, da se na to prireditev ozirajo. Gasilno društvo vabi tem potom vsa društva in prijatelje gasilcev, da se veselice obilno udeležijo.

— Slovenska podjetja, označena v seznamu narodnih tvrdk, ponovno opozarjamo, da prevzamejo v trgovini Baloh & Rosina na Grajskem trgu zanje določeno število seznamov ter jih razdele med svoje odjemalce. Slov. trg. društvo.

— Občina Krčevina ima 220 komadov popolnoma izgotovljenih tablic za hišne številke na razpolago, oziroma po zelo nizki ceni na prodaj.

— „Jadran“, društvo beguncev z juga. Danes ob 20. uri zvečer redna pevka vaja. Prosi se, zlasti pa pevke, pridite vsi in točno.

— Za črnogorske uradnike in vpokojence. Minister za finance je odobril kredit v znesku 6.5 milijonov dinarjev, ki se bo porabil za plače in pokojnine onim črnogorskim uradnikom, ki jih med vojno niso prejeli.

— Prepovedan celovški list. Ministrstvo za notranje stvari je s svojim sklepom od 16. t. m. (javna varnost) prepovedalo listu „Deutsch-Südland“, ki izhaja kot mesečnik v nemškem jeziku v Celovcu, razpečevanje in razširjenje v naši državi, ker prinaša tendenčne vesti o dogodkih in razmerah v naši državi.

— Nove železnice se ne bodo gradile? V Beogradu so bila te dni zaključena pogajanja med državo in domačimi bankami glede posojila v znesku 500 milijonov dinarjev. Banke so principiarno pristale na vladine predloge. Podrobnosti in tehnični pogoji se bodo določili na nadaljnjih konferencah. Kakor poroča nek zagrebški list, bo v ministrstvu za promet kmalu že izdelan investicijski načrt. V prvi vrsti bo to notranje posojilo služilo za izboljšanje javnega prometa. Posebno se bo oziralo na one proge, koder se izvaža največ živil. Da se pa razbremenijo prenapolnjene proge, bode vlada zgradila drugi tir. Končno se bode zgradilo več pristanišč, poslopij in cest v krajih, ki so trpeli vsled vojne. Nove železniške proge se pa za sedaj ne bodo gradile, ker so zato potrebni ogromni zneski, s katerimi država ne razpolaga. Se-le kasneje, ko se bodo ekonomsko finančne razmere izboljšale, bo mogoče reševati to vprašanje.

— Prepovedan izvoz pohištva bivših avstr. častnikov in uradnikov. Ministrstvo za zunanje zadeve je naročilo ministrstvu za finance, naj do nadaljnjega ustavi izdajanje dovoljenj za izvoz premičnin in pohištva bivših avstrijskih častnikov in nastavljenec. Pohištvo, ki je že v vagonih, se ne sme pustiti čez mejo.

— Poziv. Skrijanec Franjo, neznanega bivališča, ki je ovdil tu radno nekega Karola C., se pozivlja, da se v teku 8 dni med uradnimi urami zgloši pri podpisani oblasti v sobi št. 14 na Slomškovem trgu št. 1. Kr. policijski komisariat v Mariboru.

— Nenavadna nesreča. V nedeljo se je dogodila na Pragerskem nenavadna nesreča. Kakor običajno je prinesla mlekarica tudi v nedeljo steklenico mleka v hiši št. 38 stanujočemu 40 let staremu brzojavnemu mojstru južne železnice, Hajnrihu Kropovickemu. Kropovicki pa je prijel steklenico tako nesrečno, da mu je padla iz rok ter se razpočila. Večji stekleni del je pri tem zadel moža v levo roko, mu prerazil žile ter zadal 7 cm dolgo rano. Ponesrečenec so poddelili prvo pomoč na Pragerskem, nakar so ga prepeljali v splošno bolnico v Maribor.

— Slabo ji je prišlo. V soboto predpoldan je prišlo 22 let stari v tovarni za usnje Freund zaposleni delavki Heleni Waldhauser nenadoma tako slabo, da so jo morali prepeljati z rešilnim vozom v splošno bolnico.

— Podivjana živina. V soboto zvečer so gnali čisto mali dečki okrog 50 glav goveje živine, lastneke tovarne za mesne izdelke, s kolodvora preko Meljske in Aleksandrova ceste v hleve. Živina pa je na vogalu omenjenih cest podivjala, tako da so morali pasanti v strahu zbežati v bližnje hiše, trgovci so morali naglo zapreti trgovine itd. in komaj s pomočjo policije se je končno posrečilo živino pomiriti ter preprečiti eventuelne nesreče. Mislimo, da bi se ne smelo spuščati take množine živine na ulice brez zadostnega spremstva, osobito pa ne v času največjega prometa,

— Najdeno. Našli so na Meljski cesti naglavno ruto. Dobi se pri policiji.

— Tatvine. — Josipu Beyerju, kamnoseškemu mojstru, stanujočemu v Kersnikovi ulici št. 7 je nekdo ukradel iz stanovanja kadilno mizico, na kateri so se nahajali naslednji predmeti: 2 etui za cigare iz rumenega usnja, ena na robah srbrno okovana, vredni 800 K; težka srebrna tobačna doza, označena s črkami I R Z, vredna 1200 K, zlati naočniki s posebnim povečalnim steklom, št. 8, vredni 2000 K. Tat je bil najbrž preplašen od domačih v hiši in je skočil skozi okno. G. Beyer je opazil tavino ob 7. uri zvečer. — Hlapcu pri Nendelju na Tržaški cesti, Juriju Dobnikeru je nekdo ukradel 1 glavno konjsko opremo, iz črnega usnja, konjske vajeti, vredne 500 K, par črnih škornjev, par moških čevljev z gumbi ter ponošen moški predpasnik. Skupna vrednost 1005 K.

— Selnica ob Dravi. Za župana naše občine je bil izvoljen g. Martin Hernah, pristaš SKS. Med občinskimi svetovalci so trije pristaši SKS, en pristaš SLS, in en pristaš JSDS. Ostali odborniki so 4 pristaši SKS ter 6 pristašev JSDS.

— Ljutomer. Vsi napredni krogi ljutomerskega okraja so s simpatijami sprejeli vest, da je bil izvoljen za župana našega trga aglini in splošno priljubljeni g. Viktor Kukovec. Z njim je dobila prleška metropola prvega slovenskega župana. Upamo, da bo nov občinski zastop pod vodstvom g. Kukovca popravil vsaj deloma tisto, kar so zagrešili ali zamudili prejšnji nemški odbori ter postavil razvoj Ljutomera, ki je z novim političnim stanjem, dobil najlepše pogoje za procvit, na zdravo in realno gospodarsko podlago. Posebno bo moral naš odbor skrbeti, da se pospeši vprašanje železniške zveze in da dobi občina nove vire dohodkov. Upamo, da bodo napredne stranke tudi v bodoče nastopale složno tam, kjer gre za gospodarske koristi občine.

— Slabi časi za samce so nastopili ne pri nas, kjer so že izginili strahovi, da bi jih država obdajala, marveč v Turčiji, kjer je angorska vlada predložila načrt zakona, ki nalaga vsem moškim, starih 25 let, dolžnost stopiti v zakonski jarem.

— Izkaz v mesecu aprilu 1921 v Mariboru izdanih obrtnih pravic: Aleksander Lininger, Koroška ul. 32, prevažanje tovorov. Jernej Naveržnik, Marijina ul. 24, krojaška obrt. Janeš Rechberger, Betnavska ul. 24, godčevska obrt. Ivan Schinko, Koroška cesta 34, krojaška obrt. Elizabeta Sidar, Valvazorjeva ul. 39, izdelovanje damskih oblek. Pavel Erzlin, Gosposka ul. 28, trgovina z meš. blagom na drobno. Konrad Mihelič, Volkmarjeva ul. 1, krojaška obrt. Ivana Ferš, Jenkova ul. 6, izdelovanje damskih oblek. Gustav Kocbek, Jenkova ul. 4, trgovina s slikami. Jožef Stefančič, Levstikova ul. 9, podkovska obrt. Rihard Cvilak, Glavni trg, prodaja gorkih in mrzlih klobas. Ivan Trpin, Glavni trg št. 17, trgovina z manufakturnim blagom na drobno. Pavel Erzlin, Gosposka ul. 28, trgovina s kolonijalnim blagom, deželnimi pridelki in moko na debelo. Emil Mareš, Aškerčeva ul. 22, avtotransportno podjetje. Franc Spes, Linhartova ul. 18, zidarska obrt. I. Mariborska delavska pekarna, Tržaška cesta 38, pekarija. Franciska Orechovsky, Frankopanova ul. 20, modistinja. Eduard Legat, Slovenska ul. 7, trg. s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami. Ivan Zdolšek, Kejžarjeva ul. 3, godčevska obrt. Bogomir Bračko, Sodna ul. 32, sejmarstvo z drobnarijo. Franc Robar, Pobreška cesta 11, sodarska obrt. Franc Vičar, Aleksandrova cesta 81, trg. z mešanim blagom na drobno. Franc Ružič, Glavni kolodvor, čiščenje čevljev. Franc Kavčič, Aleksandrova cesta 6, trg. z mešanim blagom na drobno. Nicefor Pivljakovič & Co, Aleksandrova cesta 25, špedicija. Aleksander Brero, Vetrinjska ul. 7, trgovina z mešanim blagom in dež. pridelki na debelo, izvzemši seno in slamo. Rudolf Kokoschinegg, Cankarjeva ul. 1, trgovina z znamkami. Ciril Tratnik, Slovenska ul. 13, trgovina s pilzenskim pivom. Ludovik Uhler, Stritarjeva ul. 23, branjarija. Josip Moravec, Gregorčičeva ul. 6, trgovina s kolonijalnim, specerijskim, materialnim in manufakturnim blagom na debelo. Hinko Fekonja, Koroška cesta 84, trgovina z meš. blagom na drobno. Ludovik Kieser, Gregorčičeva ul. 20, fotografska obrt. Mihael Samida, Slomškovo trg, trgovina s specerijskim, kolonijalnim in galanterijskim blagom na debelo.

— Dvoboji med madžarskimi politiki. Med predsednikom madžarske državne skupščine dr. Szilagyhyem in dr. Andrejem Zielinszkom je nastala afera zaradi zazlajenja časti. Afera je končala z dvobojem. Včerajšnje poročilo madžarskega dopisnega urada objavlja rezultat: Dr. Szilagyhy je dobil na čelu 7 cm., njegov nasprotnik pa na levem licu 12 cm. dolgo rano. — Kako bi neki izgledali naši politiki, če bi bil dovoljen dvoboj. Polovica parlamentarcev bi hodila obvezanih čel in obrazov!

— Davek na mrtvaške rakve namerava uvesti dunajska mestna občina in sicer po velikosti rakve. Od krste, ki je 1 m dolga, bo treba plačati 470 K, čez 1 m dolga pa 570 K davka.

Kultura in umetnost.

x Slovenska Matica. Vse one, ki nameravajo kot člani pristopiti k Slovenski Matici, prosim, da se javijo najkasneje do 5. junija t. l. pri meni v Strossmayerjevi ulici št. 26 (pisarna Državne okrožne zaščite dece in mladine). Iste velja tudi za stare članke, ki se niso plačali članarine za leto 1921, ki znaša za to leto 40 K. Ustanovnina je zvišana in sicer: za posameznika na 500 K, za juridične osebe na 1000 K. Dosedanji ustanovniki, ki žele ostati tudi po izvršeni spremembi pravil, morajo doplačati razliko med novo in staro ustanovnino. Ako pa tega ne store, dobe vse knjige, če plačajo razliko med letnino naročnikov in obrestmi vplačane ustanovnine. R. Pleskovič, tč. poverjenik za Maribor in bliz. okol.

x Slikarica Fani Marčič, se je nastanila po dolgih letih odsotnosti (doma je iz Orehove vasi) zopet v Mariboru. Marčič je študirala 4 leta na Dunaju pri prof. Streicherju ter eno leto pri prof. Kohnu na umetniško-obrtni šoli. Slikarica je razstavila tri perorisbe „Stari most“, „Zidovsko ulico“ in „Grad“ v trgovini Wolff v Gosposki ulici, na kar opozarjamo naše občinstvo.

Sokolstvo.

o Vsem društvom in župam so bile te dni razposlane proste vaje za vsesokolski zlet v letu 1922. Društva, ki potrebujejo še te vaje, naj jih naroče pri Savezu. Cena je 14 K.

o II. zlet mariborskega sokolskega okrožja se vrši 5. junija t. l. v Mariboru na vrtu kr. vojaške realke. Popoldan ob 15. (3.) uri je javen nastop članov, članic in naraščaja. Izvajale se bodo poleg predpisanih župnih vaj tudi vaje za Osijek in deloma za vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922. Po telovadbi bo velika vrtna veselica.

o II. pokrajinski sokolski zlet v Osijeku. Nekateri župe še do danes niso prijavile udeležbe za zlet v Osijeku, valed česar jih nujno pozivljamo, da takoj to store, ker ni mogoče dovršiti vseh priprav. Vozne cene v Osijek so polovične ter znaša vožnje iz Ljubljane v Osijek in nazaj 226 K. Vsem župam se bodo te dni razposlane železniške legitimacije, zajedno z zletnimi legitimacijami, katere se bodo poslale samo po številu prijavljencev. Zaradi tega pozivljamo nujno vse brate in sestre, ki se udeležijo zleta v Osijeku, da se takoj prijavijo pri društvih in ne odlašajo do zadnjega dne.

o Sokolski znak in legitimacija. Jugoslovanski Sokolski Savez je vpeljal za vse člane in članice enoten sokolski znak in enotne legitimacije s sliko. Sokolski znak je zakonito zavarovan in je vsako ponarejanje znaka kaznjivo. Znak se dobiva samo pri društvih proti podpisu. Zajedno so izdana tudi pravila za nosnjo skupnega sokolskega znaka. Povdarjamo, da mora biti sokolski znak zunanji dokaz, da je tisti, ki ga nosi, član sokolske organizacije, valed česar ga smejo niti samo člani in članice društva t. j. oni, ki so dosegli že 18. leto, vsakomur drugemu pa je nosnja znaka prepovedana. Dolžnost odborov in vsega Sokolstva je, da strogo pazijo na izvrševanje pravil o nosnji znaka in da proti vsaki nepravilnosti takoj nastopijo. Znak nosi vsak član prostovoljno. Vsakdo pa, ki ga nosi, se naj zaveda dostojnosti in velikega pomena. Sokolstva in se naj drži istih predpisov, kakor pri nastopu v sokolskem krogu. Znak se nosi samo na civilni obleki. Kdor ima znak, mora imeti s seboj lastnoročno podpisano od Saveza izdano legitimacijo s sliko, s katero se mora legitimirati, ako to zahteva član sokolskega društva, ki se je takisto legitimiral. Vsi, ki nosijo sokolski znak, se pozdravljajo s sokolskim "Zdravo". Dolžnost mlajših je, da pozdravljajo starejše brate naprej in ne čakajo na njihov pozdrav. Prepovedano, je nositi sokolski znak pri političnih ali političnih demonstracijah, pri volilnih agitacijah itd. Znak sme dobiti samo oni član(ica), ki je že prestal trimesečno preizkusno dobo. Sokolstvo ponovno opozarjamo na te predpise in ga pozivljamo — zlasti pa društvene odbore, da strogo pazijo na njihovo izvršitev.

o Sokolska zmaga v Lillu. Pri velikih tekmah francoskih gimnazij v Lillu, katerih se je udeležilo tudi češko Sokolstvo, so odnesli zmago češki Sokoli.

o Pragersko. V torek, dne 31. t. m. predava zopet ob pol 20. uri v šoli br. dr. Pivko. Po predavanju, h kateremu so vabljeni poleg domačinov tudi bližnji okoličani, zlasti s Poljske, se vrši prijeteljski sestanek v kol. restavraciji. — Dne 12. junija pa priredi pragerski naraščaj otroško igro i. dr. To prvo prireditev naših Sokolčev bo obiskal tudi jezdnj odsek marib. Sokola in tudi mnogo drugih Mariborčanov je obljubilo pohiteti ta dan v bivšo nemško trdnjavo.

Sport.

o Sportni klub »Korotan«. Dne 1. junija se vrši ob 20 uri v gostilni »Maribor ustanovni občni zbor sportnega kluba »Korotan«. V kratkem času priprav se je pokazalo, da hoče to društvo resno in narodno delati. Sedaj snuje posebni plavaški, kolesarski in jahaški odsek, za zimo pa odsek sankarjev. Posebno kar se tiče plavanja in sporta na vodi, je dosedaj jugoslovanski Maribor še popolnoma s. Praga-

ročamo torej obilen poset in želimo živahni razvoj.

o Svoboda rez.: Rapid II. rezerva. Minuli četrtak odigrano tekmo je »Rapid« lahko dobil z rezultatom 0:7. Sodnik g. Rebolj.

o Svoboda I.: Rapid, Altherren. 1:1. 26. t. m. ste igrali navedeni moštva neodločeno tekmo. Imponirala je posebno od »Svobode« vpeljana hitra igra in deloma lepa kombinacija, ki je zasigurala »Svobodi« lahko premoč.

o Rapid, Maribor: Rapid, Graz 4:3 in 6:0 (5:0). »Rapid«, Maribor si je izbral lahkega nasprotnika ter dvakrat istotako lahko zmagal. Odlikoval se je oba dni pri Mariborčanih Ferk. Sodnik prvi dan g. Nemec (preveč povprečen), drugi dan g. Suput. Občinstva malo. Igra zelo primitivna. S.

o Rapid rezerve: Grazer Handelsakademiker Sportvereinigung. 29. t. m. so rezerve »Rapida« premagale potujoče avstrijske dijake 4:1.

o Tek na 5.000 metrov. Pododbor Lj. N. P. priredi koncem junija konkurenčen tek iz Hoč v Maribor. Pozivljajo se vsi klubi, da s temeljitim trainingom pripravijo močno konkurenco.

o V Ptuj je igralo na praznik 26. t. m. kombinirano moštvo slov. sportnega kluba »Maribor« proti tamošnjemu SK Ptuj. »Maribor« je pokazal zelo lepo igro ter lahko zmagal z rezultatom 8:0 (polčas 3:0). Tekma se je odlikovala po posebno lepi disciplini igralcev in po dobrem vodstvu g. Osebaka. Oviralo je pa popolni razvoj igre tamkajšnje slabo ter malo igrišče in vročina.

o V Cakoveu je gostovalo 26. t. m. prvo moštvo mariborskega »Rapida«. »Rapid« je bil poražen z rezultatom 3:0. Igrišče, kakor tudi sodnik slab.

o Češka »Sparta« porazila dunajski »Rapid« 3:1. Navedena mednarodna tekma je bila odigrana v Pragi. Posebni vlaki so dovažali iz cele Češkoslovaške radovedneže v Prago. »Sparta« je sigurno in brezhibno zmagala. Bilo je to tekmo vanje prvakov najslovitejših evropskih centrov nogometnega sporta. Dunajsko časopisje priznava češkemu nogometu kontinentalno šolo in silo ter pravi, da leži nesporno v Pragi sedaj središče in ognjišče nadaljnega razvoja srednje evropske nogometne popolnosti. Kot nekaj od Angležev, tako se sedaj učimo od Čehov. S tem je glasovita dunajska šola prekošena. Praska »Sparta«, kakor tudi dunajski »Rapid« sta dolgoletna prvaka svojih držav in prava reprezentanta nogometnega sporta Češke, oziroma Avstrije. Tako je bila češka »Sparta« pred kratkim po šestih letih prvič poražena in sicer od Viktorije Žižkov (1:0). Dunajski »Rapid« pa je n. pr. držal prvenstvo Avstrije v letih 1912, 13, 15, 16, 17, 19, 20 in letos ima že zopet zasiguran prvenstvo z desetimi točkami prednosti.

Gospodarstvo.

Ljubljanski veliki semenj od 13. avgusta do 24. avgusta 1921.

Zanimanje za to velevažno narodno-gospodarsko prireditev je vsesplošno in sejmškemu uradu dohaja dnevno večje število prijavnic k udeležbi kot razstavljalce Onim krogom, ki se omahujejo, bi se li semnja s svojimi proizvodi udeležili ali ne, odločno svetujemo, da to v njih lastnem interesu store. Potom izpostavljamo svojih izdelkov na semnju, kateri bo brezdvomno dobro obiskan, bodo naredili za svoje podjetje najizdatnejšo reklamo. Prav posebno opozarjamo vse interesovane kroge, da ta prireditev ni enaka kakor razstavi, na kateri se ne sme delati nikakih kupčij, ampak da bo mogel vsakdo, ki vzorce svojega blaga razstavi, sklepati na licu mesta na podlagi teh vzorcev tudi kupčije. Vsakdo, ki se sejma udeleži kot razstavljalce bode naveden s polnim nazivom svoje trdike in pripombo, kako blago ima na razpolago v posebnem sejmškem katalogu, ki se bode v mnogo tisoč eksemplarjih oddajal iz cele države in inozemstva prihajajočim obiskovalcem. Na ta način se bo za vsakega razstavljalca napravila popolnoma brezplačna in najizbornejša reklama, kajti sejmškega kataloga ne bo nihče vrغل proč, ampak si ga bo ohranil in ga uporabljal, kadar bo hotel naročiti to ali ono blago, katero je videl razstavljen. Ne-

kateri krogi imajo radi udeležbe še pomisleke radi najemnih cen prostora, katere se jim zde visoke. Opozarjamo, da so cene popolnoma v sorazmerju s sličnimi prireditvami inozemstva in so po natančnem preotrivanju določene tako, da se semnja vsakdo lahko udeleži. Koliko je že sama reklama vredna. Ker bo smel vsak razstavljenec delati tudi na podlagi razstavljenih vzorcev kupčije, bo pač z lahkoto kril stroške za najemnino. Konečno še pripominjamo, da so neinformirani krogi mnenja, da bo semenj neke vrste zabavišče. To je popolnoma napačno. Semenj je vseskozi resna, strogo trgovska prireditev, na kateri bo za razvedrilo preskrbljeno le v oni neobhodno potrebni izmeri, katere bo v polnem soglasju z resnostjo prireditve. Pozivamo zatorej vse one, ki so prejeli sejmške ređe in priglasnice, pa jih še niso odposlali izpolnjene sejmškemu uradu, nadalje vse one, ki še niso na jasnem, bi se li semnja udeležili ali ne, da kar možno takoj udeležbo prijavijo, ker sedaj razpolaga sejmški urad še s prostorom, razen tega pa poide rok za prijave dne 31. maja t. l. Vsi oni, kateri se pa za to prireditev interesirajo, pa niso prejeli še prijavnic, ali sejmškega reda, naj se takoj obrnejo na sejmški urad, ki jim bo vse zaželeno poslal. Vse načrte, kakor tudi vse informacije daje brezplačno urad »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani, na Turjaškem trgu 6. II.

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo od 27. maja. Na sejem je bilo prignanih 198 prašičev ter 3 koze. Prodajalo se je po sledečih cenah: plemenske svinje kg žive teže 30—32 K, mladi prašiči 6—8 tednov stari po 200—480 K, jezenski prašiči po 600—1100 K. Kupčija je bila zelo živahna, posebno dobro so se razprodali mladi prašiči. Sploh je bil ta sejem od meseca septembra l. l. do sedaj najbolj obiskan.

Razno in humor.

Romantična poroka. V neki tovarni v Friedrichshelmu pri Mannheimu je delal med svetovno vojno kot vojni ujetnik francoski veleindustrialec grof Hill de Bomballerie, ter se v tem času zaljubil v neko osemnajstletno tovarniško delavko. Grof je bil ob koncu svetovne vojne odpuščen, ter je odpotoval domov v Francijo. V Friedrichshelmu ni nihče več računal nan menda tudi deklica sama ne. Nedavno pa se je grof nena doma vrnil nazaj ter svojo vojno ljubico tudi poročil in odpeljal s seboj v Francijo.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Ključavničarski pomočnik, 19 let star, vešč svojega poklica. Išče nameščenje v Mariboru. Naslov pove upravništvu. 715 3—3

Brivski pomočnik, 20 let star, vešč svojega poklica išče nameščenje v Mariboru. Naslov se izve v upravništvu. 714 3—3

Išče se meblavana soba za gospodstvo. Ponudbe se prosijo na trdko Klanjšek & Penič, Vetrinjska ul. 9. 702 2-2

Soba s celo oskrbo išče s 1. ali 15. junijem mladi gospod v centru mesta ali na Melju. Ponudbe pod »Uradnik« na upravo. 726 3—1

Dobro ohranjeni ročni vozliček na 2 oziroma 4 kolesa se kupi. Ponudbe na upravo pod št. 728. 728

Bezgovno cvetje

in vsakovrstne zdravilne rastline kupi v vsaki množini
G. Hoffmann in Co.
Maribor 727 2-1
Malistrova ulica št. 17.

Hiša z restavracijo in kavarno

v središču mesta ob štajersko-hrvatski meji se ugodno proda. Kompletan inventar dobro ohranjen. Vprašati v upravi »Tabora«. 724

POHIŠTVO

Spalne, jedilne in gosposke sobe, saloni, klubbarniture v fini in preprosti izpeljavi. Sobe iz mehkega lesa K 5000.—. Kuhinje, lepo barvane, K 1800.—. Vločki, modroce, stolice, kakor vse vrste lesenega, železnega in tapetniškega pohištva zelo po ceni v zalogi pohištva

Karol Preis, Maribor

Slomškov trg 6. 217

Sveobaden ogled! Ceniki zastoni!

Nova dalmatinska klet

raznovrstnih dalmatinskih črnih in belih vin iz otoka Visa.

Prodaja na debelo in drobno čez ulico
v Vetrinjski ulici št. 9. 726 3—3

KNJIGOVEZNIKA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA.
:: JOČA DELA. ::
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!